

A megtöredezett nád.

Ésaiás 42 : 1—3. *Ímé az én szolgám, akit gyámolítok, az én választottam, akit szívem kedvel, lelkemet adtam belé, törvényt beszél a népeknek. Nem kiált és nem larmáz, és nem hallatja szavát az utcán. Megrepedt nádat nem tör el, a pislogó gyertyabelet nem oltja ki, a törvényt igazán jelenti meg.*

Éz a prófécia Krisztusról szól. Két megrendítő dolgot állít róla. Az egyik az: a törvényt igazán szólja; a másik az: a megrepedt nádat nem töri el, a füstölgő gyertyabelet nem oltja ki.

Egy olyan törvény, amely a megrepedezett nádat nem töri el s a füstölgő gyertyabelet nem oltja ki, egy olyan törvény : az *evangéliom*.

Óh mert, feleim, a világ egészen más törvényt szól. Ismeritek a természetben érvényes törvényt, az őserdők törvényét : az erősebb győz. Jaj, a gyengéknek! Az élethez egyedül annak van joga, aki erőszakkal érvényesíteni tudja s aki elköveti azt a hibát, hogy ő gyenge, bűnhődjék halállal e szörnyű bűnért. Ismeritek az erkölcsi világban azt a törvényt, hogy üdv annak, aki megtartja a szokást, a rendet a törvényt, aki tökéletes az előírások szerint. Az ilyennek joga van lenézni mindenkit, aki megbotlott. Üdv annak, aki eltelt önnön érdemeivel és tökéletességével. És ismeritek a vallásos hit világában azt a gondolatot, hogy a ritus a fontos, a szertartás a legfőbb jó, aki annak eleget tesz, elpusztíthatatlan érdemeket szerez vele, bátran, sőt követelően nézhet az élő Isten szemébe. A poklos Simon ki akarja utasítani a

házából a bűnös asszonyt s az imádkozó farizeus göggel ad hálát azért, hogy nem olyan, mint a mellette álló publikánus.

És megjelent e földön az «Ő szolgája, választottja»: Krisztus. Nem a cédrusok érdekelték, hanem megtöredezett nád-szálak; nem a vulkánok tűzijátékában gyönyörködött, hanem a pislogó gyertyabelet szította leheletével. Elkerülte a bölcseket és lehajolt az együgyűekhez; megfeddette a gazdagokat és királlyá tette a szegényeket. Hirdette, hogy az elsőkből utolsók lesznek, az utolsókból első s azon éjtszakán, amikor az uriszentvacsorát szerzette és testét felajánlotta követőinek eledelül, lehajolt és megmosta a tanítványoknak a lábát. Igen, fölfedezte a világban azokat, akik alázatosan, szomorúan, bizalommal, kedvesen háttérben állottak, semmivel sem dicsekedhettek, mindenképpen utolsóknak érezték magukat. Reájuk mosolygott, átkarolta őket s azt mondotta: Jőjjetek énhozzám én atyámnak áldottai!

Testvéreim, ez az evangéliom.

Azóta mindenkin, aki a nagy és kicsiny, az érdemes és érdemetlen, az öntelt igaz és a bűnbánó vétkező között Krisztussal dönt és a Krisztus kicsinyei mellé áll, ennek az evangéliomnak visszfénye sugárzik.

Hunyady Sándor arcán ott játszott ez a fény. Nem gyűjtött vagyont, tele kézzel szétszórta mindenét Isten madarai között s magának is csak morzsákat tartott meg. Nem állott sohasem a hatalmasok pártján, mindig a kicsinyek, elfeledettek és elnyomottak szószólója volt. Otthagyta a kirakatembereket, a roppant méretű bálványokat s leszállott az egyszerű lelkek, kicsinyes életsorsok, parányi emberi bánatok és tragédiák mélységébe. Mire észrevették volna, már felhozta e mélységekből az emberség ritka aranyát. Jósága természetes, közvetlen és magátólértetődő volt, mint egy vídám és tiszta szerzetesé. Ha valakinek ajándékot adott, levágta róla az etikettet, hogy sohse tudják meg: neki mibe

került; de ha egy fillért adott, akkor is odaadta szívének minden melegségét és lelkének minden derűjét. Ha pedig egy egész életet áldozott, úgy tette, mintha egy gyufát gyújtott volna meg, hogy valaki megtalálja elejtett zsebkendőjét.

Bizonyára akad valaki, aki így gondolkozik: azért, mert ő maga is megtöredezett nádszál volt. Csakugyan volt a lényében valami feszülő ellenmondás, az a két virágos ág, amelynek csókjából született, olyan fákról ért össze, amelyeket nemcsak szakadékok, de kontinensek és éghajlatok választanak el. Talán azt is meg lehetett lényében érezni, hogy valahol mélyen lelke és egyénisége gyökerében volt egy nagyon érzelmes pont: az egzisztencia fájdalma, amelyet kimélni kellett s ezért volt visszahúzódó, bátortalan, csupa jószág, ellentétektől visszariadó lélek, ami minden pillanatban minden emberrel örök békét kötött, leghamarabb ellenségeivel. Talán arra is lehet gondolni, hogy jobban érezte magát ott, ahol hálás szeretet és hű ragaszkodás vette körül, mint ahol a barátságon erőltetés érzett volna s a közömböségben tartózkodás.

Mindez csak következmény. Következménye annak az alkati ténynek, Isten eleveelrendelő határozatának, hogy Hunyady Sándorban háromféle ember keveredett el: az assisi szent egyik tanítványa, Dosztojevszki valamelyik jószágos hőse és egy piros sarujú magyar diák, aki teleszívta magát a reneszánsz levegőjével. Ez az elegyedés tette őt kedvessé komolysága mellett is; jóvá, aki átallja jószágát. Ez tette őt, a nélkül, hogy hivalkodnék vele, csendesén hívóvé; harckerülése közepette belső emberében hőssé, e világ hiúságai között elmerülve az örökkévalóság vándorává s annak ellenére, hogy semmitől sem írtózott úgy, mint a morálprédikátoroktól, az evangéliom alázatos és gyermeteg tisztaságú hirdetőjévé.

Éppen ez a mi reménységünk fundámentoma is. Bízvást reméljük és erős hittel hisszük, hogy Krisztus, akinek Ő szíve mélyén a tanítványa volt, aki a megrepedezett nádat nem törí el és a füstölgő gyertyabelet nem oltja ki, Hunyady Sándort, ezt a tört nádszálat megfogja, megsimogatja, általviszi az Ő dicsőségébe s azt mondja: légy cédrusfa templomom pitvara előtt. Az a Krisztus Hunyady Sándort, akinek hite olyan volt, mint a füstölgő gyertyabél, fény után síró, fény nélkül élni nem tudó, szent lehelletével magas lángra szítja s áthelyezi az Úr orcája elé egy arany gyertyatartóba. Krisztus «igazán szólja a törvényt», mert az Ő törvénye az örök szeretet, az észfeletti, a megmagyarázhatatlan, az egyetlen csoda, maga az *Isten*.

Hunyady Sándor felett, 1942. október 13.